

ТЕОРЕТИЧНА МЕДИЦИНА

Аймедов К.В.

доктор медичних наук, професор, завідуючий;

Сердюк Н.М.

викладач,

Одеський національний медичний університет

ВИВЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Серед наук, які використовують сучасні підходи до вивчення та пізнання людини, виділяється медична психологія.

Медична психологія розглядає психологічні аспекти діяльності лікаря і поведінки хворого, вивчає психічні прояви хвороб, роль психіки в їх виникненні, протіканні, лікуванні, а також у зміцненні здоров'я людини [3].

Основний постулат медицини, що в свою чергу підкреслює актуальність медичної психології, – лікар має лікувати не хворобу, а хворого – потребує знань не лише біологічних та фізіологічних особливостей людини, а й особливостей її психіки.

На сьогоднішньому етапі розвитку медична психологія має у своєму розпорядженні солідний методологічний і методичний апарат, що дозволяє одержувати надійні практичні рекомендації, необхідні для ефективної діагностики і лікування різних захворювань. Теоретичні й експериментальні дослідження в області медичної психології своїми результатами сприяють розвитку психологічної науки, медицини і педагогіки, а використання її прикладних висновків допомагає в професійній діяльності психологів, лікарів, соціальних працівників, вихователів, вчителів і викладачів, багатьох інших категорій фахівців, що мають справу з людьми [5].

Проте, не дивлячись на актуальність професійної психологічної роботи в медичній сфері, все ще зберігаються проблеми в області конструктивної взаємодії психології та медицини в процесі повсякденної лікарської практики. Незважаючи на те, що значна кількість лікарів підкреслює важливість психології для медицини,

формування професії медичного психолога та психологічної служби в системі охорони здоров'я відбувається повільно.

Зростаюче значення медичної психології обумовило поширення її викладання у вищих навчальних закладах. У системі медичної освіти вона є однією з тих дисциплін, без яких немислима підготовка сучасного лікаря широкого профілю, здатного як до дослідницької, так і до практичної роботи в галузі медицини, у сфері керування, у соціальних службах та ін. Фахова підготовка лікаря, який опанував медичну психологію, дуже часто буває необхідна для діагностики і вироблення раціональних рекомендацій при лікуванні широкої гами захворювань, що кореняться в патологічних змінах у внутрішньому світі особистості, підвищуючи ефективність медичної допомоги в цілому.

Враховуючи реальну ситуацію в охороні здоров'я населення України та необхідність наближення медико-психологічної допомоги до європейських стандартів, виникла нагальна потреба підготовки спеціалістів з медичної психології – лікарів-психологів, фахівців нового типу, в центрі професійної діяльності яких є людина з її індивідуально-типологічними особливостями, станами, рівнями здоров'я та внутрішніми резервами адаптації, спеціаліста, діяльність якого спрямована на творчий, діалогічний, емпатійний підхід до пацієнта, на активізацію внутрішніх резервів особистості, покращення та гармонізацію індивідуальних компенсаторних можливостей, реабілітацію.

Головною метою підготовки лікарів-психологів є забезпечення лікувально-профілактичних, освітніх, виховних та інших закладів висококваліфікованими фахівцями, спроможними ефективно здійснювати психопрофілактику, психодіагностику і психокорекцію, консультування і реабілітацію населення в амбулаторних і стаціонарних умовах, в умовах родини, у виховних та освітніх закладах, займатись науковими дослідженнями в даній галузі.

Одеський національний медичний університет, володіючи високим кадровим потенціалом та матеріальним ресурсом, завжди відгукується на потреби суспільства у підготовці фахових спеціалістів, здатних в повній мірі реалізувати свої професійні обов'язки.

Саме тому в Одеському національному медичному університеті, на кафедрі соціальної допомоги, загальної та медичної психології, розпочато роботу по підготовці спеціалістів за фахом «Медична психологія». Необхідність відкриття нової спеціальності була

продиктована вимогами часу. Поєднання класичної медичної освіти з психологічною дозволяє сформувати спеціаліста з унікальними можливостями, які цілком відповідатимуть сучасним підходам до лікування та реабілітації. Лікар-психолог – це спеціаліст, без участі якого сьогодні неможливо уявити ефективного лікування пацієнтів із будь-якими захворюваннями в найрізноманітніших лікувальних та лікувально-профілактичних закладах.

Підготовка медичних психологів саме на кафедрі соціальної допомоги, загальної та медичної психології має великі переваги, які полягають в тому, що існує можливість реалізувати провідну тенденцію розвитку сучасної психології та медицини, а саме інтеграцію біологічних, психологічних та соціологічних підходів до людини. Велика увага в дослідницькій та освітній діяльності кафедри приділяється саме розкриттю соціально-психологічних чинників виникнення різноманітних хвороб та визначенню психокорекційних і психотерапевтичних методів їх запобігання та подолання.

Враховуючи завдання, які необхідно реалізувати в процесі підготовки висококваліфікованих лікарів – психологів, кафедра соціальної допомоги, загальної та медичної психології працює над методичним забезпеченням навчальних дисциплін, над модернізацією форм і методів навчання та контролю знань. Відповідно до розробленої освітньо-кваліфікаційної програми підготовки лікарів за спеціальністю «Медична психологія» та типових навчальних програм, затверджених МОЗ України, викладачами кафедри були підготовлені та впроваджені в навчальний процес програми з дисциплін психологічного спрямування.

Робоча програма циклу спеціалізація за фахом «Медична психологія» складається із 19 курсів, кожен з яких відповідає певній дисципліні (теоретичні аспекти медичної психології, організація медико-психологічної допомоги населенню, медико-психологічні проблеми особистості, методи дослідження особистості та міжособистісних відносин, методи дослідження психічних процесів та станів, порушення психічних процесів, загальна психопатологія, теоретичні основи нейропсихології, клінічна нейропсихологія, медико-психологічні аспекти соматичних захворювань, медико-психологічні аспекти психічних розладів, психологічне консультування, методи психотерапії, психологічні проблеми реабілітації, психопрофілактика порушень здоров'я, психологічні проблеми психогігієни, медична психологія в експертній практиці,

теорія і методологія судово-психологічної експертизи, приватні питання судово-психологічної експертизи).

Для підготовки дійсно конкурентоспроможних та висококваліфікованих спеціалістів було розроблено цикл додаткових програм.

В додаткових програмах розглядаються такі фундаментальні питання, як проблема СНІДу, імунологія, організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях, радіаційна медицина, особливо небезпечні інфекції, медична інформатика, військово-медична та військово-спеціальна підготовка, туберкульоз, гуманітарні аспекти клінічного мислення.

При розробці програми враховано міжнародний досвід підготовки спеціалістів даного профілю.

Хвороба завжди індивідуальна, вона уражає конкретну людину, і щоб знайти засіб для її зцілення, лікар повинен уявляти собі не тільки зовнішню, але і внутрішню картину хвороби, бачити можливі психологічні передумови і наслідки патологічних процесів, розуміти змінену хворобою особистість пацієнта. Аналіз скарг і збирання анамнезу, соматичне і психіатричне обстеження, проведення усіх видів експертиз, призначення і здійснення етіологічної і патогенетичної диференційованої терапії, рішення питань видужуючих – усе це потребує від лікаря заглибленого проникнення в особистість хворого [2].

Обґрунтовуючи необхідність психологічної підготовки медичних кадрів, І.П. Павлов, зокрема, відзначав: «Завдяки психології я можу собі уявити складність цього суб'єктивного стану... подивитися, ввійти в суб'єктивний стан іншого, відчутти його, вдуматися» [1, с. 25].

Підсумовуючи вище зазначене, хочеться згадати Сократа, який наголошував, що «як не можна починати лікувати очей, не думаючи про голову, або лікувати голову, не думаючи про весь організм, також не можна лікувати тіло, не лікуючи душу».

Поліпшення психологічної підготовки медичних кадрів позитивно позначилося на розвитку практичної охорони здоров'я. У багатьох лікувальних установах, насамперед у психіатричних і неврологічних клініках, створені й успішно працюють кабінети і відділення медичної психології.

Список використаних джерел:

1. Абрамова Г.С., Юдчиц Ю.А. Психология в медицине: [учеб. пособие] / Г.С. Абрамова, Ю.А. Юдчиц – М. :ЛПА «Кафедра-М», 1998. – 272 с.
2. Загальна і медична психологія / Вітенко С. – К.: Здоров'я, 1994. – 294 с.
3. Занковский А.Н. Введение в профессию : [учебное пособие] / А.Н. Занковский – М. : Изд. центр ЕОАИ, 2009. – 71 с.
4. Карвасарский Б.Д. Медицинская психология / Б.Д. Карвасарский. – Л., 1982. – 448 с.
5. Медична психологія / [заг. ред. : І.С. Вітенко, І.Д. Спіріної]. – Дніпропетровськ, 2008. – 175 с.
6. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология / В.Д. Менделевич – М., 1998. – 218 с.

Васкес Абанто А.Э.

*выпускник Национального медицинского университета
имени А.А. Богомольца,
врач-интерн;*

Васкес Абанто Х.Э.

*кандидат медицинских наук,
врач отделения неотложной медицинской помощи
Оболонского района г. Киева –
Центр первичной медико-санитарной помощи № 2*

ХОРОШЕЕ СРЕДСТВО ИЛИ ДОРОГО ПРОДАННОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ОРГАНИЗМ ЧЕЛОВЕКА

Недобросовестные компании, их специалисты и рекламные ролики, являются сторонниками внедрения своего товара любой ценой, иногда и путем прямого обмана и превышения реальных свойств и возможностей [1, с. 24-27]. В некоторых рекламах, например, можно услышать: «этот продукт для желудка незаменим», «100% лечение или гарантия результата», «полная диагностика и всестороннее выявление микробов и паразитов», «полное избавление сразу от нескольких (а то и всех) хронических болезней», «отсутствие каких-либо противопоказаний и побочных эффектов» и прочее.